

ÖZET

Ayet ve hadislerle İslam'ın paylaşma ve yardımlaşmaya verdiği önemi öğrendik.

Toplumun birlik ve beraberliği, huzur ve güveni için bireyler arasındaki ilişkilerin sağlıklı uyumlu olması gerekir. Bundan dolayı İslam dini, insanlar arasında yardımlaşma ve dayanışmayı öğütler. Kur'an-ı Kerim'de pek çok ayette insanlara yardımlaşmaları ve dayanışma içinde olmaları emredilmiştir. Bir ayette: “ ... İyilik ve takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) üzere yardımlaşın ama günah ve düşmanlık üzere yardımlaşmayın. Allah'a karşı gelmekten sakının...” (Mâide suresi, 2. ayet.) buyrulmaktadır.

Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) yardımlaşmanın önemini vurguladığı bir hadisinde şöyle buyurur: “Müminler birbirlerini sevmeye, birbirlerine merhamet etmeye ve şefkat göstermeye bir bedenın organları gibidir. Bedenin bir organı rahatsızlandığında diğerk organlar da uykusuzluk ve yüksek ateşle bu acıya ortak olur.”

Zekât ve sadaka ibadetini ayet ve hadislerle öğrendik.

Zekât, İslam dininin beş temel esasından biridir. Zekât, mal ile yapılan farz bir ibadettir. Zekât, akıllı, ergenlik çağına girmiş zengin Müslümanlara Allah'ın (c.c.) bir emridir. Zekât, toplumsal yardımlaşmayı yaygınlaştırarak yoksulları korumayı sağlar. Zekât, Allah'ın bize vermiş olduğu nimete karşılık bir şükür ifadesidir.

Zekât, zenginlerle fakirler arasında oluşabilecek kıskançlık, kin ve düşmanlık duygularını giderir. Dostluk ve saygı bağlarını kuvvetlendirir. Zekât, insandaki cimrilik ve bencillik gibi kötü huyları yok eder.

Zekât, dinimize göre zengin sayılan Müslümanlara emredilmiştir. Bir kimsenin dinen zengin sayılabilmesi için nisap miktarı mala sahip olması gerekir. Nisap; yeme, içme, giyinme, barınma, eğitim ve sağlık gibi temel ihtiyaçların dışında en az 80,18 gram altın veya ona eş değer mal ya da paraya sahip olmaktır.

Zekât verilecek malın veya paranın bir yıl süreyle sahibinin elinde bulunması gerekir. Ayrıca zekât verecek kişinin borcu da bulunmamalıdır. Zekât; altın, gümüş, nakit para, ticaret malları, küçükbaş ve büyükbaş hayvan, deve, toprak ürünleri ve madenlerden verilir.

Zekâtın kimlere verileceği **Tevbe suresinin 60. ayetinde** belirlenmiştir. “Sadakalar (zekâtlar), Allah’tan bir farz olarak ancak fakirler, düşkünler, zekât toplayan memurlar, kalpleri İslâm’a ısındırılacak olanlarla (özgürlüğüne kavuşturulacak) köleler, borçlular, Allah yolunda cihad edenler ve yolda kalmış yolcular içindir. Allah, hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.”

Sadaka, Allah (c.c.) rızasını kazanmak için yapılan bir fedakârlıktır. Sadaka, zekâta göre daha kapsamlı bir ibadettir. Kur’an’da sadaka vermeyi teşvik eden pek çok ayet vardır. Bir ayette “Sadaka veren erkeklere ve sadaka veren kadınlara ve Allah’a güzel bir ödünç verenlere, verdiklerinin karşılığı kat kat ödenir ve onlara değerli bir mükâfat vardır.” (Hadîd suresi, 18. ayet.) buyrulurken başka bir ayette de: “Herhangi birinize ölüm gelip de: ‘Ey Rabbim! Beni yakın bir zamana kadar geciktirsen de sadaka verip iyilerden olsam!’ demeden önce, size rızık olarak verdiğimiz şeylerden Allah yolunda harcayın.” (Münâfikûn suresi, 10. ayet.) buyrulmaktadır.

Sadaka ile ilgili Peygamberimizden (s.a.v.) pek çok hadis rivayet edilmiştir. Bu rivayetlerden birkaçı şöyledir: “Her iyilik bir sadakadır.” (Buhârî, Edeb, 33) “Yarım hurma (sadaka) ile bile olsa cehennemden korunun. Eğer bunu da bulamazsanız güzel bir sözle (korunun).” (Müslim, Zekât, 68) “Sadaka, Rabb’in gazabını söndürür ve kötü bir şekilde ölmeyi önler.” (Tirmizî, Zekât, 28)

Sadaka-i cariye; insanın ölümünden sonra da sevabı devam eden sadakadır. Etkisi devam eden kalıcı hayır işleri, öldükten sonra da bu hayırları yapan kimselelere sevap kazandırır. Hz. Peygamber “İnsan ölünce üç şey dışında ameli kesilir: Sadaka-i cariye (faydası kesintisiz sürüp giden sadaka), kendisinden faydalanılan ilim ve kendisine dua eden hayırlı evlat.”(Müslim, Vasiyyet, 14.) buyurmuştur.

Sadaka çeşitlerinden biri de fitır sadakasıdır. Ramazan ayında bayramdan önce verilmesi gereken bir sadakadır. Halk arasında bu sadaka türüne **fitre** de denir. Fitır sadakası kişi başına verilir. Bir ailedeki bütün bireylerin fitresini aile büyüklerinden biri verir. Fitre miktarı kişinin ekonomik düzeyine, maddi durumuna göre değişir. Fitır sadakasının miktarı, fitreyi verecek olan kimsenin bir günlük yiyecek masrafı kadardır.

Zekât, infak ve sadakanın bireysel ve toplumsal önemini öğrendik.

Zekât, infak ve sadakanın bireysel ve toplumsal olarak pek çok faydası vardır.

Bu ibadetler sayesinde Müslüman bir kişi bencillik ve cimrilik gibi kötü huylardan kurtulmuş, temizlenmiş olur. Allah (c.c.) ile iletişimini güçlendirir ve imanının tadına varır. Sahip olduklarının şükürünü yerine getirerek Yüce Allah'ın (c.c.) sevgisini kazanır. Kazandığı mallarda ihtiyaç sahiplerinin hakkı olduğunu bilir ve onların haklarını ödediği için malı temizlenerek bereketlenir.

Zekât, infak ve sadaka sayesinde toplumda bulunan ihtiyaç sahipleri kendilerini yalnız hissetmezler. Zekât ekonomik dengesizlikleri önler. Toplumda sosyal adaletin sağlanmasına katkıda bulunur. Toplumda ihtiyaç sahipleri azaldıkça huzur artar.

İnfak, Müslümanlara Allah (c.c.) için fedakârlık yapma bilinci kazandırır. Bu bilinç Müslümanlar tarafından kurumsalmış ve vakıf adını almıştır. İslam dinini kabul ettikten sonra Selçuklularda ve Osmanlılarda vakıf kültürünün birçok örneğini görmek mümkündür.

Hız. Şuayb'ın (a.s.) hayatını ana hatlarıyla öğrendik.

Hız. Şuayb (a.s.), Yüce Allah'ın (c.c.) insanlara elçi olarak görevlendirdiği peygamberlerden biridir. Allah (c.c.) her topluma bir peygamber gönderdiğini [Nahl suresinin 36. ayetinde](#) şöyle ifade etmektedir: “[Andolsun ki biz her ümmete, 'Allah'a kulluk edin, sahte tanrılardan uzak durun' diyen bir elçi gönderdik...](#)”

Hız. Şuayb (a.s.) Medyen halkına peygamber gönderilmişti. Medyen, ticaret yolları üzerinde kurulan bir şehir olduğu için ekonomik faaliyetleri büyük ölçüde ticarete dayanmaktaydı.

Hız. Şuayb (a.s.), “[Dedi ki: Ey kavmim! Allah'a kulluk edin, sizin ondan başka tanrınız yoktur. Size Rabbinizden açık bir delil gelmiştir; artık ölçüyü, tartıyı tam yapın, insanların eşyalarını eksik vermeyin. Düzeltmesinden sonra yeryüzünde bozgunculuk yapmayın. Eğer inananlar iseniz bunlar sizin için daha hayırlıdır.](#)” (Araf suresi, 85. ayet.)

Medyenliler, kendilerini kurtuluşa çağıran peygamberlerinin davetini kabul etmediler. “[Kavminden ileri gelen kibirliler dediler ki: Ey Şuayb! Seni ve seninle beraber inananları memleketimizden kesinlikle çıkaracağız veya dinimize döneceksiniz.](#)” (Araf suresi, 86. ayet.)

Hız. Şuayb (a.s.), Medyenlileri her zaman Allah'a (c.c.) kulluk etmeye, ölçü ve tartıda yaptıkları hilelerden vazgeçip ticaretlerinde adil olmaya çağırdı ancak Medyenliler inat ederek Allah'a (c.c.) kulluktan yüz çevirdiler. Bu yüzden de Allah (c.c.) onları cezalandırdı. Hız. Şuayb (a.s.) ve ona inananlar Yüce Allah'ın (c.c.) yardımıyla kurtuldular.

Maûn suresinin okunuşunu ve anlamını öğrendik.

Okunuşu

Bismillâhirrahmânirrahîm.

1. Eraeytellezî yükezzibu bid-dîn.
2. Fezâlikellezî yedu'ul yetîm.
3. Velâ yehuddu alâ taâmil miskîn.
4. Feveylün lilmusallîn.
5. Ellezîne hüm an salâtihim sâhûn.
6. Ellezîne hüm yürâûne
7. Ve yemneûnel mâûn

Anlamı: Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.

1. Dini yalanlayanı gördün mü?
2. İşte o, yetimi itip kakar;
3. Yoksulu doyurmaya teşvik etmez;
4. Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki,
5. Onlar namazlarını ciddiye almazlar.
6. Onlar gösteriş yapanlardır,
7. Ve hayra da mani olurlar.

2. ÜNİTE

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI

1. Aşağıdaki hadislerden hangisi İslam'ın paylaşma ve yardımlaşmaya verdiği önem ile ilgilidir?

- A) Kimse kendi elinin emeğinden daha hayırlı bir rızık yememiştir.
- B) Müslüman, insanların elinden ve dilinden emin olduğu kimsedir.
- C) Her kim Müslüman kardeşinin bir ihtiyacını giderirse Allah da (c.c.) onun ihtiyacını giderir.
- D) Müslümanın Müslümana malı, ırzı (şeref ve namusu) ve kanı haramdır (dokunulmazdır).

3. I. Ticaret malları
II. Toprak ürünleri
III. Kümes hayvanları
IV. Küçükbaş hayvanlar

Yukarıdakilerden hangisi zekâtı verilen mallardan biri değildir?

- A) I B) II C) III D) IV

4. Aşağıdakilerden hangisi zekât ibadetinin yerine getirilmesinde dikkat edilmesi gereken durumlar arasında sayılamaz?

- A) Zekâtı abdestli olarak vermek
- B) Gizli olarak yerine getirmek
- C) Yakın akrabaya öncelik göstermek
- D) Zekâtı verirken gösteriştan uzak olmak

2. Zekât ibadeti hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Zengin olan Müslümanlara Allah'ın (c.c.) bir emridir.
- B) Ramazan ayında yerine getirilmesi farz olan bir ibadettir.
- C) Fakirlik ve sosyal adaletsizliğin çözümlerinden biridir.
- D) Allah'ın (c.c.) bize verdiği nimetlere karşılık bir şükür ifadesidir.

5. Zekât ve fitır sadakası verebilmek; hacca gidebilmek, kurban kesebilmek için Allah (c.c.) ve Resulü tarafından belirlenen mali yeterlilik ile zenginlik ölçüsüdür.

Tanımı verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Takva B) İhlas
C) İnfak D) Nisab

2. ÜNİTE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
C	B	C	A	D	B	A	C	D	B

DOĞRU SAYISI

YANLIŞ SAYISI

6. Zekâtı verilmesi gereken mallar ve zekât oranları dinimiz tarafından belirlenmiştir.

Buna göre aşağıdaki zekâtı verilmesi gereken mallardan hangilerinin oranları aynıdır?

- A) Madenler – Toprak ürünleri
- B) Altın – Küçükbaş hayvanlar
- C) Deve – Ticaret malları
- D) Deve – Madenler

7. Sadaka ibadeti için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dinimize göre zengin sayılan Müslümanların sorumluluğudur.
- B) Allah'a (c.c.) sadakatin bir nişanesidir.
- C) Zekâtтан daha kapsamlı bir ibadettir.
- D) Maddi ve manevi her türlü yardımı kapsar.

8. Aşağıdakilerden hangisi Maûn suresinin anlamı içinde yer almaz?

- A) Ceza gününü yalanlayanı gördün mü?
- B) Onlar namazlarını ciddiye almazlar.
- C) Onlar gösteriş için oruç tutarlar.
- D) Ufacık bir şeyi bile ödünç vermezler.

9. Aşağıdakilerden hangisi zekât ve sadakanın toplumsal faydalarından biridir?

- A) İnsanı mala bağımlı olma duygusundan kurtarması
- B) Müslümanın haksız kazancının kirini temizlemesi
- C) İnsanın hayırseverlik duygularını geliştirmesi
- D) İnsanlar arasındaki dayanışmayı güçlendirmesi

10. I. Evde yaptığımız yemekten komşumuza ikram etmek

II. Toplu taşıma araçlarında büyüklere yer vermek

III. Arkadaşımıza ders konusunda yardımcı olmak

Yukarıdaki davranışlar hangi ibadet kapsamında değerlendirilir?

- A) Zekât
- B) Sadaka
- C) Fitre
- D) Sadaka-i cariye